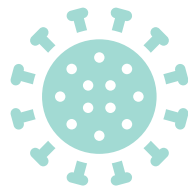


# Las redes en tiempos de pandemia

**Impacto de género de COVID-19 en mujeres drogodependientes y personas de género no binario en la red de Catalunya**

Maite Tudela  
Gisela Hansen





## **Contexto inicial**

Recogida de información  
de la red autonómica



## **Que hemos observado**

Impacto y situaciones en  
diferentes programas/servicios



## **Conclusiones y reflexiones**

De las respuestas y  
adaptaciones a la atención



# 01

## El contexto inicial y la recogida de información



- A partir del trabajo de las comisiones específicas de la FCD+ Coordinadora de CTs, PPRR y CDs identificación de ejes comunes.
- Inicio de una recogida sistemática de información mediante formulario web.
- Generación de documento que recoge diferentes dimensiones:  
*“Diagnóstico y recomendaciones para trabajar impacto de la COVID-19 y el confinamiento en las mujeres y personas de género NB usuarias de drogas”*





## DIAGNÒSTIC I RECOMANACIONS PER TREBALLAR L'IMPACTE DE LA COVID-19 I DEL CONFINAMENT EN LES DONES I PERSONES DE GÈNERE NO BINARI USUÀRIES DE DROGUES.

*Amb la finalitat de poder donar respostes adequades a l'impacte que ha tingut l'emergència sanitària del covid-19 des d'una perspectiva feminista en les persones usuàries de drogues, la Comissió de Gènere de l'FCD i de la Coordinadora de CCTT, CCDD, PRRR hem elaborat aquesta guia de diagnòstic i recomanacions a partir d'una consulta feta a les entitats i d'un grup de treball de reflexió en el si de la Comissió.*

### Per a administracions públiques:

#### SENSELLARISME

S'ha demostrat, amb l'alberg per a persones consumidores de l'ajuntament de Barcelona i altres dispositius municipals d'aquest tipus, que disposar d'allotjament i tenir les necessitats bàsiques cobertes permet fer un treball amb les persones i genera canvis en elles.

Demanem polítiques d'habitatge específiques per a les dones i persones de gènere no binari, que s'estableixi un circuit estructurat ampli per garantir itineraris de sortida que permetin consolidar i ampliar els canvis produïts.

En el sensellarisme en el cas de dones i persones de gènere no binari es fa imprescindible disposar d'un circuit d'habitatge que garanteixi l'eradicació de la violència masclista, en especial la violència sexual.

#### ÀMBIT LABORAL

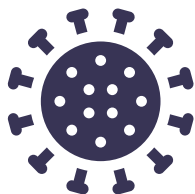
La desigualtat de gènere cap a qui es fa càrrec de les cures, fa que les dones s'hagin de quedar a casa per conciliar, tinguin mitges jornades laborals... Són moltes també les dones i persones de gènere no binari que treballen en el mercat informal. Amb això, es demostra que una crisi econòmica genera feminització de la pobresa.

Demanem polítiques d'ocupació específiques per a les dones i que protegeixin els seus drets.

#### DRETS

Constatem que durant el període de confinament s'han vist interromputs processos judicials, visites amb fills/es menors tutelats per EAIA, suspensió dels tràmits d'ajuts econòmic i d'habitatge, suspensió de controls d'orina en els CAS a homes que han exercit violència i tenen una ordre d'allunyament...

Cal donar prioritat a la reactivació de tots aquests processos que formen part dels drets de les dones el més aviat possible, així com facilitar que la informació jurídica arribi a les dones que en aquest procés han estat molt desinformades sobre què podien reclamar i fer i què no.



## Per a entitats:

### SOCIALIZACIÓ DE GÈNERE I TREBALL EMOCIONAL

La socialització de gènere ha fet que les dones s'hagin responsabilitzat majoritàriament de les cures de filles i fills i familiars, rebent més pressió i càrrega de tasques.

També hem observat que, les que han estat allunyades de les famílies –ja sigui per estar ingressades en serveis residencials, com per ser immigrants–, han viscut amb molta preocupació aquesta distància i separació.

Recomanem a les entitats que treballin més que mai amb les dones i persones de gènere no binari el seu estat emocional, l'acompanyament en la criaça, sentiments de culpa, autoestima, i salut mental en general. Recomanem que els equips es formin en l'abordatge del trauma. Hem observat que el confinament també ha generat més angoixa i estrès en elles (ho han expressat més), i en general han buscat l'ajuda en les seves entitats de referència a través de nous canals i eines telemàtiques (augment d'atenció telefònica, atenció via telemàtica tant individual com grupal). Observem que elles s'han beneficiat més d'aquest tipus d'atenció més immediata, més freqüent i per un canal que els permet conciliar amb les seves responsabilitats de cures.

Recomanem que es mantinguin aquests nous canals, sempre que sigui possible, per a aquelles dones i persones de gènere no binari que els hi ha estat útil i pràctic.

### VIOLÈNCIA MASCLISTA

El confinament ha invisibilitzat força la violència masclista. Algunes de les dones han preferit confinar-se amb el seu maltractador davant la por a la solitud.

Cal fer un treball amb les dones usuàries dels serveis per detectar possibles violències que hagin rebut i coordinar-se amb els serveis de violència masclista.

### VIOLÈNCIA INTRAFAMILIAR

El confinament també ha invisibilitzat les violències intrafamiliars. S'han detectat violències de fills adults cap a les mares ja grans, etc. També hem observat com algunes dones i persones de gènere no binari patien una total desatenció per part de membres de la família (parella, fill/les grans) que els ha generat molta solitud.

Cal obrir programes per atendre famílies, on la família sigui atesa per si mateixa i rebí seguiment com a subjecte usuària del servei.

### PREVENCIÓ

Molts programes que eren en àmbit escolar s'han tancat.

No sabem encara com quedarà l'escenari de festes majors, festivals, etc.

Caldrà treballar amb els i les joves l'adaptació als límits que la nova situació imposa (distància social, física,...).

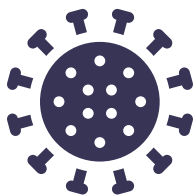
La crisi de la Covid-19 fa necessària una adaptació dels programes de prevenció i dels seus continguts per ajustar-se a la nova normalitat.

No hem de perdre algunes eines que estaven funcionant com els punts liles pel fet que se suprimeixen festes al carrer. La violència sexual no desapareixerà. Hem d'estar atentes a noves expressions i escenaris (com ara festes privades on es poden produir encara més situacions de risc).

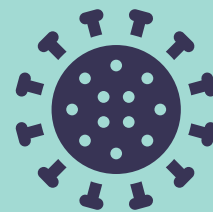
### EQUIPS PROFSSIONALS

Els equips de professionals han rebut molta pressió per adaptar-se i donar resposta a la crisi de la Covid-19, amb jornades de treball més llargues, risc de contagiar, etc.

També cal destacar que es tracta d'equips molt feminitzats ja que les professions de les cures estan feminitzades.



02



**Que hemos observado**



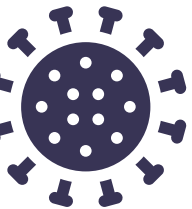
# En cuanto a tratamiento ambulatorio



- SE CIERRAN PUERTAS I DESAPARECE LA ATENCIÓN PRESENCIAL- EL RETORNO ES DESIGUAL (DEPENDIENDO DE VOLUNTAD DEL EQUIPO)
- DIFICULTADES DE DERIVACIÓN QUE ACENTUAN LAS BARRERAS DE ACCESO (UHD Y CCTT CERRADAS)
- INCREMENTO DE SITUACIONES DE VIOLENCIA EN EL DOMICILIO- POR PARTE DE PAREJAS, FAMILIARES..... (SOBRECARGA POR LAS TAREAS DE CUIDADOS Y PROTOGER A HIJO/AS) .
- PRECARIZACION ECONÓMICA- FEMINIZACION DE LA POBREZA) PERDIDA DE TRABAJOS, ECONOMIAS SUMERGIDAS—OBSTÁCULO ANTE LA POSIBILIDAD DE SALIR DE CASA (MAYOR DEPENDENCIA ECONÓMICA-----INICIATIVAS MASCARILLA 19....

## En cuanto a tratamiento ambulatorio

- DESESTABILIZACIONES EN SALUD MENTAL- CONSUMO COMO ESTRATEGIAS DE AFRONTAMIENTO ( URGENCIAS HIPNOSEDANTES/OH EN MUJERES).
- SE HAN BENEFICIADO DE LA ATENCIÓN TELEMÁTICA- FORMULA QUE LES PERMITE CONCILIAR CON CUIDADOS DE LAS CRIATURAS.
- RESPUESTA: AMPLIACIÓN DE HORARIOS DE ATENCIÓN, GRUPOS DE SOPORTE DE WHATS APP....A TENER EN CUENTA BRECHA DIGITAL)
- LOS SERVICIOS QUE ESTABAN ABIERTOS Y ACCESIBLES ACABARON DANDO RESPUESTAS A TODO TIPO DE GESTIONES (SOCIALES, JUDICIALES...).





# En el tratamiento residencial

Dificultades observadas + respuestas profesionales



- **Angustia por estar separadas de familiares (hijo/as). Confinamiento- abandonos de tratamiento → Flexibilización en las normativas y practicas , video llamadas, etc.**
- **Pérdida del derecho a las visitas con hijos/as → Aumento de coordinación con la red de infància**
- **Incremento de situaciones de violencia en relaciones dentro de CT→ Trabajo en los equipos, poner el tema encima de la mesa: poner de manifiesto el desconocimientp del tema violencias.**
- **Afectación de normativas y protocolos no adaptados a la realidad de otro tipo de residencias→ Se cierran puertas (ingresos , salidas,,)→contraste con la red de violencia (no dejó de hacer ingresos)**





## Contexto de ReDan y Sinhogarismo

- Incremento de las violencias recibidas- más violencias vinculadas al ejercicio de la prostitución (hostales cerrados- pisos de consumo, aceptar prácticas más violentas por la falta de recursos).
- Aumento del estigma- “eran más visibles en la calle” → mayor penalización social (en contexto bcn respuesta no castigadora por fuerzas de Seguridad).
- Aumento de la precariedad económica- dificultades de acceso a servicios básicos de salud y sociales (tramites telemáticos para ayudas/brecha digital)→ Respuesta: algunos servicios de redan ampliaron horarios y suministradores de cuidados básicos.
- Elaboración de guía de reducción de daños en contexto covid por parte de Metzineres  
[http://metzineres.org/img/covid\\_cat/covid\\_cat.pdf](http://metzineres.org/img/covid_cat/covid_cat.pdf)
- Apertura albergue consumo ReDan→ las mujeres que se adherían funcionaron bien.

# HARM REACTION



Si estas en tractament, demana a la teva metgessa si pots tenir "take home" dels teus fàrmacs i ometre cites.



Assegura't de tenir tots els medicaments, aliments i begudes necessàries per tal d'evitar possibles. símptomes d'abstinència.



Si creus que pots tenir COVID-19 no usis Ibuprofen.



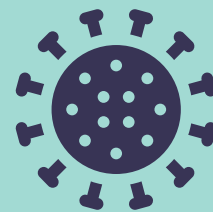
Mentre dura el confinament recorda que els trasllats estan limitats a cites mèdiques i compres de primera necessitat. Evita multes.

# En el area de prevención

- DESAPARECEN LAS ACCIONES PRESENCIALES (PREVENCIÓN DE VIOLENCIAS SEXUALES EN ENTORNO DE FIESTA-PUNTOS LILAS/SE REFUERZAN LAS ACCIONES TELEMÁTICAS).
- RIESGO DE DESPROTECCION AL DESPLAZARSE LAS FIESTAS A CONTEXTOS PRIVADOS.
- MIEDO A PEDIR AYUDA POR “HABER TRANSGREDIDO POR TEMA COVID”
- OPORTUNIDAD DE INTERVENCIÓN TELEMÁTICA PREVENTIVA



03



**Algunas reflexiones**



Oportunidad para evolucionar y hacer las cosas de manera diferente.

Se han evidenciado (y acentuado aun más) las desigualdades estructurales y las deficiencias en las redes de atención y las estructuras administrativas que las sostienen.

¿Los cambios incorporados deberían/podrían quedarse?

Si queremos que perduren...  
¿Está preparada la red para sostenerlos?(cuidados de los equipos).

# Gracias por vuestra atención

Alguna pregunta?

[m.tudela@grup.atra.com](mailto:m.tudela@grup.atra.com)

[Gisela.Hansen@dianova.es](mailto:Gisela.Hansen@dianova.es)



CREDITS: This presentation template was created by **Slidesgo**, including icons by **Flaticon**, and infographics & images by **Freepik**.

Please, keep this slide for attribution.